

2005

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
v jednotlivých krajích
České republiky

ZLÍNSKÝ KRAJ

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

v jednotlivých krajích České republiky

v roce 2005

ZLÍNSKÝ KRAJ

MINISTERSTVO
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

listopad 2006

Vedoucí autorského kolektivu

Ing. Lenka Vrtilšková

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Autoři a spolupracovníci

CENIA, česká informační agentura životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí (MŽP)

Krajský úřad Zlínského kraje (KÚ)

Dodání hlavních podkladů pro zpracování

Český statistický úřad (ČSÚ)

Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ)

Výzkumný ústav vodohospodářský T.G.M. (VÚV T.G.M.)

Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP)

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR)

Správa ochrany přírody ČR (SOP ČR)

Správy národních parků (Správy NP)

Ministerstvo zemědělství (Mze)

Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)

STOKLASA Tech.

Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

VÚV T.G.M. – Centrum pro hospodaření s odpady (VÚV T.G.M.-CeHO)

Autorizovaná verze.

Zpracovala CENIA, česká informační agentura životního prostředí

© 2006, Ministerstvo životního prostředí

ISBN 80-7212-459-5

OBSAH

1. Základní informace o území	4
2. Ovzduší	4
2.1 Emise	4
2.2 Imise	6
2.3 Program realizace snižování znečišťování ovzduší	7
3. Voda	8
3.1 Zásobování pitnou vodou	10
3.2 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod	11
3.3 Stav povrchových vod, přehled největších znečišťovatelů	11
3.4 Odpadní vody	12
3.5 Havárie	13
4. Půda	13
5. Horninové prostředí	14
6. Příroda	15
7. Lesy	16
8. Odpady	18
9. Staré ekologické zátěže	21
10. Doprava	22
11. Činnost kraje v oblasti péče o životní prostředí	24
12. Aktivity neziskového sektoru v oblasti ochrany životního prostředí	24
13. Prioritní problémy v ochraně životního prostředí	25

1. Základní informace o území

Rozloha kraje (km²): **3 963,8**

Počet obyvatel: **590 142**

Hustota obyvatelstva (obyvatel.km⁻²): **149**

Zdroj: ČSÚ, ČÚZK

Zlínský kraj je charakteristický svou přírodní rozmanitostí od nejteplejších oblastí Panonika v Dolno-moravském úvalu, přes karpatské pahorkatiny Chřibů, Hostýnských, Litencických a Vizovických vrchů až po horské hřbety Beskyd, Javorníků a Bílých Karpat. Rozmanitá jsou i přírodní společenstva od nížinných lužních lesů a nivních luk, přes teplomilné doubravy a stepní stráně až po horské louky, pastviny, vrcholové bučiny a jedlobukové lesy.

Stejně rozmanití jsou i zdejší lidé, které příroda po staletí ovlivňovala. Ti pak vytvořili nezaměnitelné regiony Slovácka, Hané a Valaška, s řadou dílčích podregionů, jako jsou například Dolňácko, Luhačovičké Zálesí, Moravskoslovenské Kopanice, s bohatou historií a lidovými zvyky.

To vše je doplněno o nálezy z mocenských center období prvního slovanského státního útvaru na našem území – Velké Moravy (NKP Modrá, Sady, Staré Město, Hora sv. Klimenta) i předchozích historických období a řadou památkových objektů (Kroměříž, Buchlov, Buchlovice, Velehrad), skanzenem v Rožnově pod Radhoštěm a Archeoskanzenem v Modré u Velehradu.

Z hlediska ochrany a tvorby životního prostředí jsou významné i obce s velkým podílem alternativních zdrojů a zařízení (KČOV, biomasa, solární a geotermální energie), např. Roštín a Rusava v okr. Kroměříž nebo Hostětín v okr. Uherské Hradiště.

2. Ovzduší

2.1 Emise

V rámci emisí byly jako největší přispěvatelé vyhodnoceny tyto společnosti: DEZA a.s., provozovna Valašské Meziříčí, (tuhé znečišťující látky – dále jen TZL, SO₂, NO_x), Moravské teplárny a.s., Zlín (TZL, SO₂, NO_x, CO), Autopal, s.r.o. Hluk (TZL), Teplárna Otrokovice a.s. (SO₂, TZL, NO_x), Slévárna Vsetín, spol.s.r.o. (CO), Společný zemědělský podnik, a.s. Kroměříž (NH₃), Zevos a.s. Kunovice (NH₃).

Kromě výše uvedených se nemalou měrou na emisích ostatních látek podílejí i technologické zdroje znečišťování ovzduší, mezi které lze zařadit významné výrobní závody základních chemických látek a přípravků situované ve Valašském Meziříčí (DEZA, CABOT) a Otrokovicích, dále pak výroby pneumatik v Otrokovicích a Zlíně, sklárna ve Valašském Meziříčí a v neposlední řadě i výroba barev v Uherském Hradišti.

V roce 2005 byly na základě souhlasu Krajského úřadu Zlínského kraje realizovány změny u stávajících zdrojů, výstavba a povolení nových zdrojů spolu s rušením již technologicky zastaralých zdrojů. U všech těchto změn byl dopad do emisní bilance kraje vcelku zanedbatelný, avšak vždy byl kladný v lokalitě přímo související s rekonstruovaným zdrojem. Za významnou část činnosti orgánů ochrany ovzduší v kraji lze považovat projednávání dle zákona o integrované prevenci. V rámci těchto jednání byla již v roce 2005 dohodnuta postupná hermetizace zásobníků suroviny ve společnosti DEZA Valašské Meziříčí (ukončení v roce 2011), včetně rekonstrukce stáčíště cisteren (dokončení 2007), čímž dojde k výraznému snížení emisí benzo-a-pyrenu spolu s pachovými látkami, dále byla nově řešena rekonstrukce zařízení na omezování emisí oxidu siřičitého, která zajistí vyšší účinnost odsíření odpadních plynů. Z hlediska zdrojů emisí ze zemědělské činnosti je nutno konstatovat, že v roce 2005 podalo dalších 18 významných zemědělských podniků žádost o schválení a uložení nástroje na snížení emisí – Správná zemědělská praxe, tento trend bude i nadále pokračovat.

Je nutné vzpomenout i problematiku emisí z mobilních zdrojů, která je v kraji velmi významná, neboť i v roce 2005 neměl Zlínský kraj žádnou dálnici či rychlostní komunikaci, a většina dopravy je vedena přímo středy obydlených zón. Neustálým nárůstem provozu mobilních zdrojů znečišťování ovzduší a nedostatečnou kapacitou stávajících silnic v kraji je způsobena nepříznivá emisní bilance u oxidů dusíku. Ke zlepšení této situace přispěje plánovaná výstavba sítě dálnic a rychlostních komunikací spolu s výstavbou obchvatů měst.

Tabulka 1: Celkové emise hlavních znečišťujících látek ze zdrojů, podíly podle kategorií zdrojů znečišťování ovzduší (tis. t.rok⁻¹)

	rok	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Emise celkem	2004	3,35	9,11	11,84	18,83	11,20	3,66
	2005	3,42	7,80	10,09	17,57	10,66	3,20
Velké zdroje	2004	0,27	7,49	2,88	0,83	1,71	0,57
	2005	0,25	6,36	2,74	0,89	1,84	0,80
Střední zdroje	2004	0,11	0,17	0,19	0,35	0,28	0,41
	2005	0,06	0,13	0,16	0,22	0,21	0,41
Malé zdroje	2004	1,69	1,21	0,75	3,43	6,16	2,58
	2005	1,81	1,22	0,81	3,68	5,95	1,88
Mobilní zdroje*	2004	1,29	0,25	8,01	14,22	3,05	0,10
	2005	1,30	0,09	6,37	12,78	2,66	0,12

Jedná se o předběžná data.

**zahrnuty emise z otěrů pneumatik, brzd a vozovek*

Zdroj: ČHMÚ

Tabulka 1b: Meziroční změna emisí hlavních znečišťujících látek 2005/2004 (tis. t.rok⁻¹)

	TZL	SO ₂	NO _x	CO	VOC	NH ₃
Emise celkem	0,07	-1,32	-1,75	-1,27	-0,54	-0,46
Velké zdroje	-0,02	-1,13	-0,14	0,06	0,13	0,22
Střední zdroje	-0,05	-0,04	-0,03	-0,13	-0,06	0,00
Malé zdroje	0,13	0,01	0,06	0,25	-0,22	-0,70
Mobilní zdroje	0,01	-0,16	-1,64	-1,44	-0,39	0,02

Zdroj: ČHMÚ

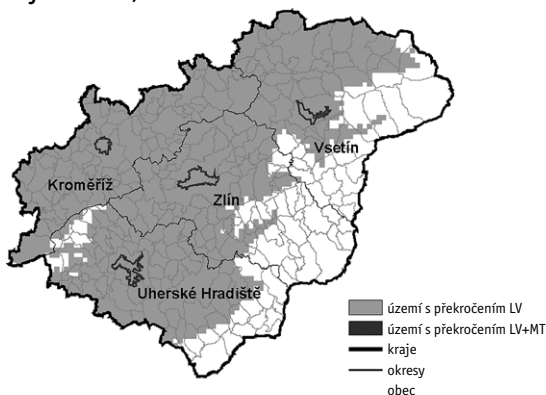
Porovnáním podílů jednotlivých kategorií zdrojů znečišťování ovzduší na celkových emisích Zlínského kraje lze dojít k následujícím závěrům:

- podíl velkých zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO1) na celkových emisích kraje je rozhodující v případě oxidu siřičitého, významný v případě oxidů dusíku a amoniaku a marginální v případě oxidu uhelnatého a tuhých znečišťujících látek,
- podíl středních zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO2) na celkových emisích kraje je minimální
- podíl malých zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO3) na celkových emisích kraje je rozhodující v případě amoniaku a tuhých znečišťujících látek, významný v případě oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého a marginální v případě oxidů dusíku,
- podíl mobilních zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO4) na celkových emisích kraje je rozhodující v případě oxidů dusíku a oxidu uhelnatého, významný v případě tuhých znečišťujících látek a marginální v případě oxidu siřičitého a amoniaku.

2.2 Imise

Na území kraje bylo v roce 2005 provozováno celkem 17 monitorovacích stanic. Z toho 4 provozuje ČHMÚ, 2 Státní zdravotní ústav, 5 organizace resortu zemědělství a 6 města a obce. Imisní hodnoty SO₂ lze hodnotit oproti předcházejícím rokům jako stagující, neboť již byla s výjimkou společnosti DEŽA a.s. a Teplárny Otrokovice, a.s., dokončena všechna plánovaná opatření na zdrojích, účinnost dalších nedokončených opatření se promítnou až v imisní situaci následujících let. Imisní zatížení polétavým prachem má rostoucí tendenci, která je vyvolána převážně tzv. sekundární prašností z cest, veřejných komunikací a ze zemědělské činnosti. Odráží se zde skutečnost, že je ve velmi malé míře prováděn úklid komunikací po zimní údržbě a i v průběhu roku. K výraznému nárůstu oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší přispěla i skutečnost snížení meze tolerance v roce 2005.

Obrázek 1: Území, na kterém došlo v roce 2005 k překročení imisního limitu (LV) nebo imisního limitu navýšeného o mez tolerance (LV+MT) pro alespoň jednu ze sledovaných znečišťujících látek, bez zahrnutí ozonu

Zdroj: ČHMÚ

2.3 Program realizace snižování znečišťování ovzduší

V rámci realizace programů snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší připravil Zlínský kraj podklady pro aktualizaci programů. Aktualizace bude dokončena v roce 2006 a programy budou rozšířeny o programový dodatek, který zajistí shrnutí všech plánovaných opatření. Další činností Zlínského kraje je rozpracování výsledků programů pro potřeby územních plánů měst a obcí, včetně plánu VUC Zlínského kraje tak, aby se co nejméně křížily oblasti určené k rozvoji s oblastmi se zhoršenou kvalitou ovzduší.

V kraji probíhá několik drobných investičních akcí, které mají za účel instalaci obnovitelných či alternativních zdrojů tepla (převážně tepelná čerpadla a sluneční kolektory). Plošná plynofikace se prakticky zastavila, neboť většina území je již pokryta rozvodem zemního plynu.

3. Voda

SRÁŽKOVÉ POMĚRY

V roce 2005 spadlo v oblasti průměrně 847 mm srážek, což je 108 % dlouhodobého srážkového normálu (1961–1990). Celkově je možno tento rok hodnotit jako srážkově normální až nadnormální.

Tabulka 2a: Průměrné úhrny srážek a odchylky od normálu.

Název okresu	Srážkový úhrn 2005 [mm]	Srážky 2005 % normálu
Zlín	855	110
Vsetín	1 059	111
Kroměříž	703	107
Uherské Hradiště	771	112
Zlínský kraj	847	108

Plošné rozdělení srážek bylo nerovnoměrné. Nejvlhčí byla východní, horská část kraje (okr. Vsetín, Uherské Hradiště). Nejméně srážek spadlo v okrese Kroměříž. Nejvyšší roční úhrn srážek byl naměřen na stanici Horní Bečva v okr. Vsetín – a to 1 280 mm, nejnižší úhrn srážek pak na stanici Staré Město (okr. Uherské Hradiště) – 569 mm.

Z hlediska ročního chodu měsíčních úhrnů srážek bylo pro rok 2005 typické střídání vlhkých a suchých měsíců. Srážkově nadprůměrný byl začátek roku (leden, únor). Březen a duben lze hodnotit jako měsíce průměrné. Květen byl mírně nadprůměrný, červen pak spíše sušší. Srážkově nejbohatšími měsíci byly červenec a srpen, kdy v červenci spadlo v kraji průměrně 113 mm srážek. Nejvíce to bylo v okrese Vsetín, kde byl průměr 127 mm. Nejvyšší úhrn zaznamenala stanice Halenkov (okr. Vsetín) – 179 mm. V horských oblastech Beskyd a Hostýnských vrchů bylo maximum srážek posunuto na srpen – nejvyšší úhrn srážek naměřila stanice Velké Karlovice (okr. Vsetín) – 215 mm, na ostatním území byl však srpen také srážkově nadprůměrný – průměrný úhrn srážek byl 128 mm. Srážkově nadprůměrné bylo i září. Nejsušším měsícem tohoto roku byl říjen, kdy spadlo v průměru 12 mm srážek. Nejnižší úhrn byl naměřen na stanici Zlín – 6 mm. Listopad byl srážkově průměrný, prosinec opět srážkově nadprůměrný.

Sněhová pokrývka ležela v nižších polohách do poloviny března, ve vyšších polohách pak do poloviny dubna. Její maximální výška se pohybovala od 16 cm v Kvasicích (okr. Kroměříž) po 138 cm na stanici Horní Bečva (okr. Vsetín). Nová sněhová pokrývka se začala tvořit v průběhu listopadu a maximálních hodnot dosahovala na konci roku 2005.

ODTOKOVÉ POMĚRY

Odtokové poměry byly v roce 2005 na většině řek v oblasti průměrné až mírně nadprůměrné, na řece Moravě v Kroměříži a ve Spytihněvi mírně podprůměrné. Ve srovnání s dlouhodobým průměrem Q_a za období 1931–1980 měla řeka Vsetínská Bečva ve Vsetíně 102 % Q_a , v Jarcové 96 % Q_a , Rožnovská Bečva v Krásně 100 % Q_a , Rusava v Třebeticích 84 % Q_a , Morava v Kroměříži 88 % Q_a , ve Spytihněvi 90 % Q_a , Dřevnice ve Zlíně 113 % Q_a a Olšava v Uherském Brodě 110 % Q_a . Rozložení odtoku během roku bylo nerovnoměrné. Nejvodnější měsícem byl únor a březen. Maximální průtoky dosáhly úrovně 2–5leté vody. Charakteristické bylo průměrné období od dubna až do konce října v kombinaci s výrazným zimním odtokem v březnu. V lednu se průtoky pohybovaly kolem 70 % měsíčních průměrných průtoků, v únoru a březnu došlo k výraznému vzestupu průtoků, které postupně klesaly a od května a června byly mírně podnormální. Nejsušším měsícem byl listopad. Odtoky se po nejsušším období již příliš nezvyšovaly a setrvaly na podprůměrných hodnotách.

Tabulka 2b: Průměrné průtoky na vybraných profilech

Název okresu	Objekt staniční sítě povrchových vod	Průměrný průtok 2005 v $m^3 \cdot s^{-1}$	Dlouhodobý průměrný průtok 31-80 v $m^3 \cdot s^{-1}$	Průtok 2005 v % průměru 1931–80
Vsetín	Vsetín – Vsetínská Bečva	6,68	6,57	102
	Jarcová – Vsetínská Bečva	8,85	9,18	96
	Krásno – Rožnovská Bečva	3,49	3,50	100
Kroměříž	Třebětice – Rusava	0,37	0,44	84
	Kroměříž – Morava	44,90	51,30	88
Zlín	Zlín – Dřevnice	2,49	2,21	113
	Spytihněv – Morava	50,00	55,40	90
Uherské Hradiště	Uherský Brod – Olšava	2,35	2,14	110

PODZEMNÍ VODY

Průměrná roční úroveň hladiny podzemní vody v objektech pozorovací sítě podzemních vod byla v roce 2005 asi 6 cm pod dlouhodobým ročním průměrem určeným za období 1971–2000. V průběhu celého roku s výjimkou dubna a května byly průměrné měsíční úrovně hladiny podzemní vody nižší než příslušné normály období 1971–2000. Roční chod kolísání hladiny podzemní vody byl typický. Od ledna až do dubna, kdy se vyskytla roční maxima, hladina podzemní vody stoupala, potom docházelo k postupnému poklesu hladiny podzemní vody až k ročnímu minimu, které bylo v říjnu až listopadu. V prosinci došlo k vzestupu hladiny podzemní vody.

Průměrné roční vydatnosti pramenů v roce 2005 dosahovaly 82 % normálu (1971–2000). Průměrné měsíční vydatnosti byly v průběhu celého roku s výjimkou dubna, května a srpna nižší než příslušné měsíční normály. Roční chod vydatnosti pramenů byl podobně jako u stavů hladiny podzemní vody typický pro naše území. Od ledna do dubna se vydatnosti pramenů zvyšovaly až k ročnímu maximum a potom nastal pokles vydatností až k říjnovým minimálním vydatnostem. Od listopadu došlo opět ke zvýšení vydatností.

JAKOST PODZEMNÍCH VOD

Ve státní síti jakosti podzemních vod bylo v tomto kraji v roce 2005 sledováno 18 objektů podzemních vod, na kterých bylo odebráno celkem 36 vzorků. Lokální překročení normativu B bylo zjištěno u ukazatele NH_4^+ u 3 vzorků ve 2 lokalitách, u ukazatele Cl^- u 1 vzorku v 1 lokalitě a u ukazatele B u 2 vzorků v 1 lokalitě. Normativy C byly překročeny u ukazatele NH_4^+ u 1 vzorku v 1 lokalitě, u ukazatele Cl^- u 2 vzorků v 1 lokalitě a u ukazatele acetochloru u 1 vzorku v 1 lokalitě. Koncentrace NO_3^- přesahující limit pro pitnou vodu* byla naměřena u 2 vzorků v 1 lokalitě.

Tabulka 2c: Jakost podzemních vod

Ukazatel	Počet vzorků				Počet objektů				Normativ		
	všech	< MS	> B	> C	všech	> B	> C	> B nebo C [%]	B	C	jednotky
amonné ionty	36	20	3	1	18	2	1	11,1	1,2	2,4	mg.l ⁻¹
chloridy	36	0	1	2	18	1	1	11,1	100	150	mg.l ⁻¹
bor	36	7	2	0	18	1	0	5,3	0,5	5	mg.l ⁻¹
acetochlor	36	35	0	1	18	0	1	5,3	0,2	0,5	µg.l ⁻¹
Celkem	36	-	1	4	18	0	3	16,7	-	-	-

Vysvětlivky:

Normativ limitní hodnoty dle Metodického pokynu MŽP ČR z 15. 9. 1996 část 2

- Kritéria znečištění zemin a podzemní vody

Celkem bez rozlišení ukazatelů (jedná se o sjednocení objektů (vzorků))

< MS počet vzorků, kde byla zjištěna koncentrace ukazatele pod mezí stanovitelnosti

> B počet objektů (vzorků) s výskytem alespoň jedné hodnoty mezi normativem B a C (včetně hodnot rovných přímo normativu C)

> C počet objektů (vzorků) s výskytem alespoň jedné hodnoty nad normativem C

> B nebo C počet procent objektů s výskytem alespoň jedné hodnoty nad normativem B nebo C

* limit pro pitnou vodu 50 mg.l⁻¹ dle Vyhlášky MZ ČR 252/2004 Sb.

Zdroj: ČHMÚ

3.1 Zásobování pitnou vodou

Ve Zlínském kraji bylo v roce 2005 vyrobeno 33,537 mil. m³ pitné vody. Ztráty vody pak ve vodovodních sítích představovaly 19,8%. Celkem bylo 520 526 obyvatel zásobeno pitnou vodou z vodovodů pro veřejnou potřebu, což představuje 88,2% obyvatel kraje. Hlavními provozovateli vodovodů v kraji jsou Zlínská vodárenská, a.s., Vodovody a kanalizace Kroměříž, a.s., Slovácké vodárny a kanalizace a.s., a Vodovody a kanalizace Vsetín, a.s.

Tabulka 3: Výroba a užití pitné vody

	2005
Objem vyrobené pitné vody (mil. m³)	33,5
Počet obyvatel zásobených vodou z veř. vodovodů	520 526
Ztráty vody ve vodovodních sítích	(%) 19,8

Zdroj: ČSÚ

3.2 Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Tabulka 4: Chráněné oblasti přirozené akumulace vod

Název chráněné oblasti přirozené akumulace vod	Plocha (km ²)	Podíl na ploše kraje (%)
Beskydy	622,8	15,7
Vsetínské vrchy	402,5	10,1
Kvartér řeky Moravy	188,2	4,7

Zdroj: VÚV T.G.M.

V roce 2005 nedošlo k žádné změně proti roku 2004.

3.3 Stav povrchových vod, přehled největších znečišťovatelů

JAKOST POVRCHOVÝCH VOD

V tomto kraji bylo sledováno 12 profilů na řekách Morava, Bečva, Vsetínská a Rožnovská Bečva, Haná, Dřevnice, Olšava a Vlára.

Ve skupině A na třech profilech z 12 sledovaných byly naměřeny hodnoty NL 105 °C odpovídající V. třídě na tocích Haná, Dřevnice a Olšava – Kunovice. Ve stejné třídě bylo na profilu Olšava – Kunovice i BSK5. AOX na dvou ze sedmi sledovaných profilů dosáhly V. třídy Morava – Kroměříž a Olšava – Kunovice, na Olšavě v Uherském Brodě byly AOX klasifikovány ve IV. třídě. Celkový fosfor dosáhl na čtyřech profilech IV. třídy. Ostatní ukazatele nepřekročily limity III. třídy. Nejvíce ukazatelů ve IV. a V. třídě měl profil Olšava – Kunovice, oproti tomu pouze dva ukazatele ve III. třídě měl profil Bečva – Choryně a Vsetínská Bečva – Valašské Meziříčí.

Ve skupině B 1,1,2-trichlorethen dosáhl na profilu Dřevnice – Otrokovice III. třídy. Byl to jediný ukazatel v této třídě, ostatní látky nepřesáhly limity II. třídy. Profily Bečva – Choryně a Morava – Nedačovice měly všechny ukazatele pouze v I. třídě, ale nebyla zde měřena suma PAU.

Ze skupiny C byl ve IV. třídě na profilech Haná – Bezměrov a Olšava – Uherský Brod zinek, v Olšavě – Kunovicích byl v téže třídě veškerý mangan. V. třídou byly ohodnocena rtuť na profilu Morava – Spytihněv, a veškeré železo a mangan v profilu Haná – Bezměrov.

Ve skupině D byla V. třída u enterokoků na profilu Olšava – Uherský Brod u chlorofylu v profilu Morava – Hodonín. Do IV. třídy byl zařazen chlorofyl v profilu Morava – Spytihněv a enterokoky na profilech Vlára – Brumov a Morava – Kroměříž a Spytihněv. Saprobní index a fekální koliformní bakterie nepřekročily na žádném profilu limity pro III. třídu.

Tabulka 5: Procentní zastoupení profilů státní sítě jakosti vod v třídách jakosti vod podle skupin ukazatelů

Skupiny ukazatelů	A	B	C	D
Počet měřených profilů	12	11	12	12
Třída jakosti	%			
I	0	18	0	0
II	0	73	25	25
III	50	9	42	33
IV	17	0	17	25
V	33	0	17	17

Vysvětlivky:

Skupiny ukazatelů: A – Obecné fyzikální a chemické ukazatele, B – Specifické organické látky, C – Kovy a metaloidy, D – Mikrobiologické a biologické ukazatele

Třídy jakosti: I – Neznečištěná voda, II – Mírně znečištěná voda, III – Znečištěná voda, IV – Silně znečištěná voda, V – Velmi silně znečištěná voda

Zdroj: ČHMÚ

3.4 Odpadní vody

Ve Zlínském kraji bylo v roce 2005 napojeno na kanalizaci 472 313 obyvatel, z toho 402 468 bylo napojeno na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV). Celkové množství odpadních vod vypouštěných do povrchových vod v roce 2005 bylo 46,209 mil. m³, odpadních vod vypouštěných do kanalizací pro veřejnou potřebu 30,342 mil. m³, a z toho byly odpadní vody čišťeny na ČOV v množství 28,582 mil. m³. Převažující typické kontaminanty vypouštěných odpadních vod jsou např. CHSK_{Cr}, BSK₅, amoniakální dusík, dusičnanový dusík, fosfor. Hlavními provozovateli kanalizací v kraji jsou Zlínská vodárenská, a. s., Vodovody a kanalizace Kroměříž, a. s., Slovácké vodárny a kanalizace a. s., a Vodovody a kanalizace Vsetín, a. s. Na veřejnou kanalizaci je napojeno 80% obyvatel Zlínského kraje. Obcí vybavených veřejnou kanalizací bez koncové ČOV je 169 a 97 má kanalizaci s koncovou ČOV.

Tabulka 6: Vypouštěné odpadní vody (mil. m³)

	2005
Odpadní vody vypouštěné do vod povrchových	46,2
Odpadní vody vypouštěné do veřejných kanalizací	30,3
z toho: čišťené na ČOV (bez srážkových vod)	28,6
Odpadní vody čišťené na ČOV (vč. srážkových vod)	43,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 7: Obyvatelé napojení na veřejnou kanalizaci (tis. obyvatel)

	2005
Počet obyvatel napojených na veřejnou kanalizaci	472,3
z toho: napojených na veřejnou kanalizaci s koncovou ČOV	402,5

Zdroj: ČSÚ

VÝZNAMNÉ AKCE KE SNÍŽENÍ MNOŽSTVÍ ZNEČIŠTĚNÍ VYPOUŠTĚNÉHO V ODPADNÍCH VODÁCH UKONČENÉ V ROCE 2005

V roce 2005 byla uvedena do trvalého provozu intenzifikace ČOV v Kroměříži a byl zahájen zkušební provoz části rekonstruované intenzifikované ČOV Valašské Meziříčí.

3.5 Havárie

Dle údajů České inspekce životního prostředí bylo v roce 2005 zaznamenáno na území Zlínského kraje 9 havarijních úniků závadných látek, z toho 6 do povrchových vod a jeden do podzemní vody.

Tabulka 8: Havarijní úniky závadných látek

	2005
Počet havarijních úniků celkem	9
z toho: znečištění vod podzemních *	1
znečištění vod povrchových *	6
znečištění vod způsobené úniky: ropných látek	3
těžkých kovů	0
chlorovaných uhlovodíků	1

* ostatní havarijní úniky, které pouze ohrozily podzemní nebo povrchové vody

Zdroj: KÚ, ČIŽP

4. Půda

Zemědělská půda je v kraji zastoupena 49,32 % z celkové výměry, stupeň zornění představuje 64,3 %. Proti roku 2004 došlo v roce 2005 ke snížení orné půdy o 284 ha a k nárůstu plochy trvalých travních porostů o 102 ha. Přetrvává zatížení půdy větrnou erozí v rovinatých oblastech a v podhůří Bílých Karpat a Chřibů, vodní eroze přetrvává na svažitých pozemcích pahorkatin. Protierozní ochrana je postupně navrhována v rámci komplexních pozemkových úprav, při tvorbě územních plánů a krajinotvorných programů. Vodní eroze byla v některých lokalitách eliminována vhodným technickým a agrotechnickým opatřením. V roce 2005 nebyly v kraji zjištěny nové pozemky s nadlimitní kontaminací půdy rizikovými látkami, které by vyžadovaly uložení opatření o zákazu pěstování potravinových plodin.

Tabulka 9: Bilance půdy a podíly z celkové výměry (stav k 31. 12. 2005)

Druh	2005	
	ha	%
Zemědělská půda celkem	195 495	49
z toho: orná půda	125 798	32
trvalé travní porosty	55 985	14
Nezemědělská půda celkem	200 855	51
z toho: lesní půda	157 186	40
vodní plochy	4 979	1
Celková výměra	396 350	

Poznámka: % - uvádí se procentický podíl jednotlivých druhů půdy z celkové výměry půdy v kraji

Zdroj: ČÚZK

5. Horninové prostředí

V oblasti ochrany a využívání ložisek nerostných surovin nedošlo v roce 2005 proti předchozímu období k výraznějším změnám. Oblast kraje je s ohledem na geologickou stavbu území poměrně chudá na výskyt ložisek nerostných surovin. Nejvýznamnějšími zdroji nerostných surovin v kraji jsou ložiska štěrkopísků, vázaná na kvartér údolní nivy řeky Moravy (Chropyně, Hulín, Napajedla, Ostrožská Nová Ves).

Těžba ložisek stavebního kamene v oblasti Chřibů (Žlutava) a v oblasti Bílých Karpat (ložiska Bučnick, Bzová) má jen regionální charakter.

Využívání ložisek cihlářských hlín se již delší dobu v některých lokalitách nerozvíjí (Kunovice), v některých cihelnách byl provoz v předcházejících letech přerušen (Biskupce). V cihelně Havříce byla výroba cihlářského zboží zastavena a průmyslové objekty se zařízením byly zbourány. V souvislosti s celkovým poklesem zájmu o cihlářskou surovinu probíhá postupné přehodnocování jejich zásob i na ostatních ložiskách.

Ložiska černého uhlí se vyskytují při severní hranici Zlínského kraje, v tomto prostoru byla ověřena i ložiska zemního plynu. K jejich využívání se dosud nepřikročilo. Při diskusích o případné otvírce nastávají vážné střety zájmů, mimo jiné s orgány ochrany přírody vzhledem k tomu, že se ložiska nacházejí v CHKO Beskydy.

Další vznikající problémy je nutné řešit při zajišťování ochrany zdrojů podzemních a povrchových vod (CHOPAV Kvartér řeky Moravy) v souvislosti s těžbou ložisek štěrkopísků. Ke střetům zájmů na úseku ochrany půdního fondu dochází v průběhu příprav k využívání ložisek nerostných surovin, kdy vznikají požadavky na zábery lesní i zemědělské půdy.

Pokračující snaha vyhovět zvyšujícím se požadavkům na zajištění dostatku „místních“ stavebních materiálů pro rekonstrukci stávajících silnic a vystavbu komunikací dálničního typu v kraji vede k rozšiřování těžby těchto ložisek.

V roce 2005 pokračovaly v souběhu s těžbou sanační a rekultivační práce na ložisku štěrkopísku Ostrožská Nová Ves a Sptyhněv.

6. Příroda

Území Zlínského kraje zahrnuje jak relativně nedotčenou, extenzivně využívanou lesnatou a členitou krajinu s minimálně narušeným krajinným rázem (Beskydy, Bílé Karpaty, Hostýnské a Vizovické vrchy, Chříby, Vsetínsko), tak intenzivně zemědělsky využívanou krajinu s velkým podílem orné půdy s intenzivním velkoplošným hospodařením a minimální biodiverzitou (oblast Hané a moravních niv). Komplexní pozemkové úpravy, které představují největší šanci na zlepšení situace v oblastech s největším podílem orné půdy, však postupují pomalu, takže většina opatření ke zlepšení stavu (realizace ÚSES, vytváření vhodných biotopů pro ohrožené druhy apod.) se koncentruje do relativně zachovalejších oblastí, kde aktivně působí i nevládní organizace a kde je úzký a pevný vztah lidí ke krajině.

Na management zvláště chráněných území v kategorii NPR a NPP (mimo CHKO, tj. NPP Křeby, NPR Strabišov-Oulehla, NPP Chropynský rybník) bylo vynaloženo 125 100 Kč, za zpracování plánu péče 33 000 (1 smlouva)

Na 132 ZCHÚ (101 PP a 31 PR) v přímé péči Zlínského kraje (mimo VZCHÚ) pak bylo na management a geodetické zaměření vynaloženo 3 312 000 Kč. Na další činnosti v ochraně přírody a krajiny (přírodní parky, ochrana druhů, záchranné stanice a činnosti, invazní druhy atd.) z rozpočtu Zlínského kraje dalších 2 603 000 Kč.

Z programu *Péče o krajinu MŽP* bylo v rámci AOPK ČR realizováno celkem 65 akcí za 3 641 614 Kč z toho největší část byla přidělena na realizaci tůní (cca 1 500 000 Kč).

Největší počet akcí bylo zaměřeno na kosení orchidejových luk (zejména na Vsetínsku), likvidaci náletu a pastvu, a to za 1 061 314 Kč.

Na území Zlínského kraje bylo s příspěvkem *Programu revitalizace říčních systémů* v r. 2005 dokončeno 9 akcí a dalších 6 akcí bylo rozestavěno. Celkem se vyčerpalo na zatím neukončené akce 8 644 000 Kč. Jedná se o dva poldry se stálou zdrží, tři nádrže a jednu podélnou revitalizaci s přilehlou vodní plochou (mokřadem). V rámci podprogramu *Výstavba a obnova ČOV a kanalizace* byla dokončena akce v Kostelanech n. M. (9 680 000 Kč).

Na území Zlínského kraje se v rámci soustavy NATURA 2000 vyskytuje 57 lokalit, které byly zařazeny do národního seznamu evropsky významných lokalit (EVL) a 3 ptačí oblastí. V souvislosti s programem Natura 2000 bylo navrženo 23 přírodních komplexů v rámci příprav na připomínky EU k národnímu seznamu ČR (2. vlna navrhování). Dále proběhly rektifikace vrstvy mapování biotopů. V rámci grantu VaV „*Optimalizace sítě MZCHÚ*“ bylo navrženo pro Zlínský kraj 30 lokalit.

V rámci grantového projektu VaV 620/2/03 bylo v roce 2005 dokončeno celkem 6 inventarizačních průzkumů na plochách 3 MZCHÚ národních kategorií mimo VZCHÚ (3 z oboru botaniky, resp. mykologie, 3 zoologické), a to celkem (mimo financování pracovníků AOPK ČR) za částku 89 525 Kč.

V rámci hodnocení stavby či záměru z hlediska dopadu na krajinný ráz ve smyslu § 12 zák. č. 114/1992 Sb. trvá nadále růst zájmu státní správy o vypracování daných posouzení AOPK ČR, pro rok 2005 se jedná celkem o 4 posudky.

V oblasti ochrany přírody bude v budoucnu zapotřebí najít vhodné nástroje na udržení extenzivního zemědělství v hornatých oblastech, kde dochází k úbytku a stárnutí obyvatelstva, a naopak sladit zájmy zemědělství, ochrany přírody a protipovodňovou ochranu nejen v nivě řeky Moravy, ale i v nivách ostatních větších toků kraje.

Z hlediska škod způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů je rok 2005 mimořádně příznivý. K 31. 12. 2005, byly nahlášeny 3 případy napadení hospodářských zvířat (2x vlci, 1x rys). Celkem byly usmrceny pouze 3 ovce (2x vlci, 1x rys) v celkové hodnotě 9 500 Kč.

Tabulka 10: Zvláště chráněná území (stav k 31. 12. 2005) podle Ústředního seznamu ochrany přírody

Kategorie		Celkem (počet)	Rozloha (ha)
Národní park	(NP)	0	0,00
Chráněná krajinná oblast	(CHKO)	2	119 103,00
Národní přírodní rezervace	(NPR)	7	335,01
Národní přírodní památka	(NPP)	3	94,88
Přírodní rezervace	(PR)	37	873,41
Přírodní památka	(PP)	123	586,59
Přírodní park		8	67 820,00

Zdroj: Správy NP, SOP ČR, AOPK ČR, KÚ

7. Lesy

Tabulka 11: Výměry lesní půdy a lesnatost (tis. ha)

	Výměra celkem (ha)	z toho			Lesnatost (%)		
		půda mimo les	plocha PUPFL	porostní půda	bezlesí atp.	PUPFL	porostní půda
2005	396 349	239 065	157 285	154 086	3 199	39,7	38,9

Pozemky určené k plnění funkcí lesů zaujímají ve Zlínském kraji 157 285 ha. Lesnatost Zlínského kraje je nad průměrem ČR a v roce 2005 dosáhla hodnoty 39,7%. Dřevinná skladba lesních porostů není natolik přeměněna ve prospěch hospodářsky významných dřevin jako v západnější části republiky a podíl listnatých dřevin dosahuje 40%. V kraji se vyskytuje také velmi kvalitní ekotyp jedle bělokoré (Hostýnsko-Vsetínské vrchy a Beskydy), která má výborné růstové vlastnosti, a v posledních letech je poměrně slušně plodící. Ani toto zastoupení listnatých dřevin a jedle však není hodnoceno zejména orgány ochrany přírody jako dostatečné a sílí tlaky na zvyšování podílu původních druhů dřevin v lesních porostech, především v oblastech velkoplošných chráněných území, které zaujímají plochu 65 512 ha (41,7% plochy pozemků určených k plnění funkcí lesů – PUPFL). Přírodní parky jsou vyhlášeny na 40 234 ha (25,6% PUPFL) lesů, maloplošná chráněná území na 965 ha (0,6% PUPFL).

Stav lesních porostů v roce 2005 bylo možno hodnotit jako dobrý. Tento stav byl důsledkem relativně příznivé situace v zatížení porostů exhalacemi (pásmo ohrožení imisemi A až C představují 6,1% plochy PUPFL), pro stromy příznivého průběhu počasí (rok byl ve Zlínském kraji teplotně mírně podnormální, odchylka – 0,5 °C a srážkově nadnormální o 11% nad dlouhodobý průměr) a dobrého hospodaření většiny vlastníků lesa. Abiotickými vlivy bylo poškozeno 105 486 m³ lesních porostů, z toho byl nejškodlivějším bořivý vítr, který poškodil 78 845 m³.

Lýkožrouti napadli 9 094 m³ smrkového dříví, což je sice nejméně v rámci ČR (nepočítáme-li správní obvod hl.m. Prahy), ale zejména skutečnosti zjištěné v Chříbech při kontrolních odchytech rozšiřujícího se mimořádně nebezpečného lýkožrouta severského nedovolují tento dobrý výsledek přeceňovat a jakkoliv zanedbat kontrolu a případnou obranu porostů před kůrovci. Ostatní škůdci nezpůsobili na lesních porostech významnější poškození. Spokojení nemůžeme být ale se stavy a výší škod působených lovnou zvěří, protože v důsledku průběhu posledních zim mají tyto škody vzrůstající tendenci. Loupaním a ohryzem je poškozeno 49 602 ha lesních porostů (31,6 % PUPFL).

Lesy v kraji jsou také vystavovány rostoucímu tlaku veřejnosti při obecném užívání lesa, který se projevuje negativně na stavu některých lesních částí. Vysoká návštěvnost lesa vede i ke zvýšenému rušení zvěře, která je nucena se více pohybovat, vyhledávat klidnější a obtížně přístupná místa a využívat náhradní zdroje potravy. V důsledku toho více poškozuje lesní i zemědělské porosty. Současně je nutné konstatovat trvalý pokles nezákonné činnosti vlastníků lesa. Závažnějším problémem zůstává pouze zalesnění a zajištění některých dříve vytěžených ploch. V roce 2005 bylo z rozpočtu Zlínského kraje proplaceno 21 845 000 Kč vlastníkům nebo nájemcům lesa jako příspěvky na hospodaření v lesích. Největší objem finančních prostředků byl směřován na podporu výsadby melioračních a zpevňujících dřevin (9 809 415 Kč).

Aktuální projevy poškození lesních porostů sledované družicovým snímkováním jsou závislé především na klimatických podmínkách běžného roku, protože půdní podmínky i produkce exhalátů se v posledních letech nemění tak významně, aby mohly zásadně ovlivňovat změnu poškození asimilační plochy stromů. Výraznější příznaky poškození se objevují především tam, kde spolupůsobí více škodlivých vlivů (imise, vysychavost mělkých půd, konfigurace terénu atd.) zesílených právě ještě nepříznivým průběhem počasí (sucho, mrazy, vyšší intenzita slunečního záření). Na nepříznivý průběh počasí také citlivěji reagují jehličnaté dřeviny, které byly na svá současná stanoviště většinou uměle vysazeny člověkem.

Tabulka 12: Kategorizace lesů (tis. ha)

Kategorie lesů	2005
Hospodářské	135,44
Ochranné	0,12
Zvláštního určení	18,53

Zdroj: MZe, ÚHÚL

Tabulka 13: Přehled vývoje poškození lesních porostů (komplexní poškození dle družicových snímků)

Plochy porostů v jednotlivých stupních poškození a mortality (%)		2005
Jehličnaté porosty	0.	6,6
	0./I.	30,6
	I.	36,4
	II.	16,8
	III.a	5,6
	III.b - IV.	4,0
Listnaté porosty	0.	1,7
	0./I.	13,7
	I.	43,4
	II.	27,8
	III.a - IV.	13,4

Vysvětlivky: 0. – Zdravé porosty

Stupně poškození: 0./I. – První známky poškození, I. – Mírné, II. – Střední, III.a – Silné, III.b – Velmi silné, IV. – Odumírající porosty

Zdroj: MZe (STOKLASA Tech.)

8. Odpady

STAVBY PRO ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ UKONČENÉ V ROCE 2005

Rok 2005 je období, kdy nakládat s odpady a provozovat zařízení ke sběru, výkupu, využití či odstranění odpadů je možné pouze na základě souhlasu krajského úřadu dle zákona č. 185/2001 Sb. o odpadech.

V roce 2005 byly zpracovány *Plány odpadového hospodářství původců ve Zlínském kraji (POH ZK)*, jejichž připomínkování bylo zahájeno v závěru roku. Na základě prvotních informací lze konstatovat, že původci přistoupili na plnění cílů POH ZK a jsou s ním v souladu. Samostatnou částí je POH obcí Zlínského kraje, které se zabývají převážně problematikou komunálních odpadů a jejich využitím.

Ze znalosti problematiky a po vyhodnocení připomínek občanů a firem lze konstatovat, že nakládání s odpady bylo v roce 2005 prováděno v souladu s právními předpisy na úseku odpadového hospodářství a že roste množství separovaně sbíraných odpadů a podíl využívaných odpadů oproti odpadům předaným k odstranění. Celkové množství odstraňovaných odpadů se meziročně snižuje, což je převážně způsobeno zaváděním nízkoodpadových technologií, důsledným tříděním již při vzniku odpadů hlavně u občanů a využíváním odpadu jako suroviny. V průběhu roku 2005 se zvýšilo třídění využitelných složek komunálního odpadu na 34,3 kg na osobu za rok, což je meziroční nárůst o 6,1 kg proti roku 2004.

Nejvýznamnějšími producenty odpadů ve Zlínském kraji jsou stejně jako v letech předchozích průmyslové podniky, obce, čistírny odpadních vod a v neposlední řadě stavební výroba. Na území kraje není provozována žádná spalovna komunálního odpadu. V roce 2005 byly provozovány 3 spalovny nebezpečného odpadu (Chropyně, Zlín – Malenovice, Valašské Meziříčí), 11 skládek komunálního odpadu a 1 skládka inertního odpadu. Dále bylo v provozu 7 kompostáren a 2 biodegradační plochy. Problematika starých skládek je řešena v kapitole 9. Staré ekologické zátěže.

STAVBY A ZÁMĚRY MAJÍCÍ VÝZNAMNÝ VLIV NA NAKLÁDÁNÍ S ODPADY REALIZOVANÉ V ROCE 2005

V roce 2005 byly realizovány následující stavby a činnosti související s odpadovým hospodářstvím:

- pokračování rekultivace skládky TKO ve Zborovicích
- pokračování rekultivace skládky TKO v Bojkovicích
- pokračování pilotního projektu s autorizovanou společností EKO-KOM a.s., který se týká rozšíření stávající sítě sběru tříděného komunálního odpadu a informovanosti občanů o jeho výhodách a přínosech
- zahájení informační kampaně o třídění odpadů se zaměřením na obyvatele kraje
- výstavba a rozšíření sběrných dvorů sloužících k vytřídění využitelných a nebezpečných složek komunálního odpadu a rozšíření sítě sběru tříděných složek komunálního odpadu
- zpracování POH původců a obcí

Tabulka 14: Provozovaná zařízení v roce 2005

Biodegradační zařízení:

Název firmy	Obec	Telefon	Druh odpadu	Typ
RUMPOLD UHB, s.r.o.	Uherský Brod	572 633 590	odpady s obsahem ropných látek	
INPOST, s.r.o.	Areál AGROSOVÍN a.s. Boršice (Uherské Hradiště)	572 535 961 572 551 134 602 756 090	nebezpečné odpady	B

Spalovny:

Název firmy	Obec	Telefon	Druh odpadu	typ
EMSEKO s.r.o.	Zlín	577 105 651 577 532 720 603 879 659	široký rozsah	Sp - NO
DESTRA Co., s.r.o.	Chropyně	541 210 517 608 743 035	průmyslový odpad	Sp - NO
DEZA a.s.	Valašské Meziříčí	571 692 601 571 692 604	NO (IPPC)	Sp - NO

Kompostárny:

Název firmy	Obec	Telefon	Druh odpadu
Technické služby,př.o., Luhačovice	Luhačovice	577 131 287 602 553 792	BR0, kůra, korek, piliny, dřevo
Jaroslav Zimčík – KERA	Skačovice (Kroměříž)	573 351 166 603 509 228	BR0 z lesnictví
RUMPOLD UHB, s.r.o.	Uherský Brod – farma Králov	572 633 590 602 719 357	BR0
OTR s.r.o.	Buchlovice	572 595 580	BR0
ACHROTECH s.r.o	Valašské Meziříčí	571 611 622	BR0
BIOPAS, spol. s r.o.	Kroměříž	573 339 529	BR0
A.S.A. skládka Bystřice s.r.o.	Bystřice pod Hostýnem	573 378 095 606 703 789	komunální BR0

Skládky:

Název firmy	Obec	Telefon	Druh odpadu	typ
RUMPOLD UHB, s.r.o.	skládka Prackšická, Uherský Brod	572 633 590 602 719 357	komunál, 00	Sk-00
Technické služby města Valašské Meziříčí	Valašské Meziříčí	571 611 542 571 615 355	komunál, 00	Sk-00
Technické služby Zlín, s.r.o.	Zlín	577 111 412 577 111 420	komunál, 00, biologicky rozložitelné	Sk-00
DEPOZ s.r.o.	Zdounky	573 365 421 573 332 641 573 365 304	komunál, 00	Sk-00
EKO-UNIBAU a.s. Praha	Skládka Březová (783 15) Slušovice	577 982 054 577 981 539	komunál, 00	Sk-00
Moravská skládková společnost a.s.	Otrokovice	577 922 181	komunál, 00	Sk-00
Obec Horní Lideč	Horní Lideč	571 447 428 571 447 404	S-00	Sk-00
Obec Velké Karlovice	Velké Karlovice	571 444 270 602 511 516	S-00	Sk-00
Valašskokloboucké služby s.r.o.	skládka Smolína (Val. Klobouky)	577 320 684 577 320 871	komunál, 00	Sk-00
Služby města Slavičína s.r.o.	Skládka Slavičín-Radašovy	577 341 632 577 342 318	směsný komunální odpad, 00	Sk-00
.A.S.A. skládka Bystřice s.r.o.	Bystřice pod Hostýnem	573 378 095 606 703 789	komunál, biol. rozl. odpad	Sk-00
Aliachem, a.s., o.z. Technoplast	Věžky - Vlčí Doly	573 329 400 fax 573 355 288	inertní odpady ze stavebních činností a plastové odpady	Sk-10

Zdroj: KÚ, MŽP

Tabulka 15: Produkce a nakládání s odpadem (kt)

	2005	
	O	N
Produkce odpadu celkem	1 041,9	39,0
Úprava nebo využití odpadu	337,8	32,6
Odstranění skládkováním	236,8	0,0
Odstranění spalováním	0,6	2,2

Zdroj: VÚV T.G.M. - CeHO, KÚ

Tabulka 16: Provozované skládky odpadů

	2005
Počet provozovaných skládek celkem	12
v tom: skládky skupiny S – IO	3
skládky skupiny S – OO	9

Zdroj: KÚ, VÚV T.G.M. - CeHO

9. Staré ekologické zátěže

Ve Zlínském kraji se nachází cca 20 neprovozovaných skládek, u kterých ještě neproběhla komplexní rekultivace a z jejichž prozkoumání tato nutnost vyplynula. Ukončení prací na všech těchto skládkách se předpokládá nejpozději do konce roku 2014.

V roce 2005 pokračovaly sanační práce na lokalitách, kde jsou zejména chlorovanými uhlovodíky znečištěny podzemní vody a půda. Sanace probíhaly v Bystřici pod Hostýnem (Javoříce), v Hluku (AUTO-PAL), v Morkovicích (HANHART), ve Starém Městě (COLORLAK), v Uherském Brodě (Česká zbrojovka a Chemická prádelna a čistírna) a ve Valašských Kloboukách (ČEPRO a GROZ BECKERT).

Aktivní sanační zásah byl ukončen v Hulíně, ve Zborovicích (PILANA TOOLS) a MAGNETON Kroměříž a Valašské Klobouky.

Stále nejsou řešeny lokality v Holešově (MOPAS), v Kunovicích (Letecké závody), ve Zlíně (TAJMAC ZPS) a v Uherském Hradišti (JMP).

10. Doprava

Na území Zlínského kraje je provozována doprava silniční a železniční. Pravidelná letecká doprava z letiště Kunovice nebyla v roce 2005 provozována. Vodní doprava na území kraje je provozována pouze po vodní cestě Bařův kanál a má výlučně rekreační charakter.

Nejvýznamnějšími silničními tahy na území Zlínského kraje jsou silnice I. třídy č. 49 (úsek Otrokovice–Zlín), č. 55 (úsek Hulín–Staré Město), č. 47 (hranice kraje–Hulín) a č. 57 (Valašské Meziříčí–Vsetín). Ze silnic II. a III. třídy, které jsou ve vlastnictví Zlínského kraje, patří mezi nejzatíženější II/490 (Zlín–Holešov) a II/497 (Zlín–Uherské Hradiště). U silnic II. třídy je vysoká intenzita provozu způsobena tím, že tyto silnice slouží jako odklonové trasy pro automobily namísto přetížených komunikací I. třídy, když na některých z nich (zejména I/49 a I/57) v současné době probíhají rozsáhlé rekonstrukční práce, které způsobují dopravní komplikace. Po dokončení těchto modernizací lze očekávat postupný pokles intenzity provozu na silnicích II. třídy.

V železniční dopravě je nejvýznamnějším tahem trať č. 330 Přerov – Břeclav, která prochází Zlínským krajem v úseku Břest–Nedakonice. Trať je součástí II. železničního koridoru a v nedávné minulosti prošla kompletní rekonstrukcí a modernizací. Dalšími významnými tratěmi jsou č. 280 (Hranice na Moravě–Horní Lideč st. hr., prochází územím kraje v úseku Lhotka nad Bečvou–Horní Lideč st. hr.), 340 (Uherské Hradiště–Brno hl. n., prochází územím kraje v úseku Uherské Hradiště–Uherský Ostroh) a 341 (Staré Město u Uherského Hradiště–Vlářský průmysk st. hr). Z hlediska příměstské dopravy má velký význam trať č. 331 Otrokovice–Vizovice, která obsluhuje podstatnou část aglomerace krajského města Zlína.

Stav silniční sítě je většinou neuspokojivý – vyskytují se bodové i liniové dopravní závady. V roce 2005 byly zahájeny rozsáhlé rekonstrukční práce na silnicích I/49 (Zlín Malenovice II.) a I/57 (Bystřička–Semetín), současně pokračovala výstavba na akci I/55: Otrokovice, obchvat SV. Z investičních akcí na silnicích II. a III. třídy patřily mezi nejvýznamnější: II/497: Březolupy, průtah, II/437: Chvalčov, most, III/43215: Rataje.

Nejzatíženějšími hraničními přechody na území kraje jsou: Starý Hrozenkov–Drietoma na důležité mezinárodní silnici I/50 (E50) a Střelná–Strelenka na I/49. Ostatní přechody mají pouze lokální význam, v některých případech je omezeno odbavování nákladních automobilů a autobusů. V železniční dopravě je významný hraniční přechod Horní Lideč–Lúky pod Makytou na trati 280, který odbavuje osobní i nákladní dopravu. Druhý hraniční přechod na území kraje Vlárský průmysk–Nemšová (trať 341) slouží výhradně dopravě osobní. V letecké dopravě má letiště Kunovice status mezinárodního veřejného letiště, v současné době zde však není pravidelná osobní doprava provozována.

Nejzatíženější úseky silnic ve Zlínském kraji se vyskytují v intravilánech významných měst (výsledky sčítání vozidel z roku 2005): I/49 Zlín – 32 067 voz./24 hod., I/57 Valašské Meziříčí – 28 656 voz./24 hod., I/55 Uherské Hradiště – 24 605 voz./24 hod. V extravilánu dosahují nejvyšší intenzity provozu silnice I/57 (až 18 998 voz./24 hod.), I/55 (až 16 926 voz./24 hod.) a I/49 (až 16 897 voz./24 hod.

Tabulka 17: Meziroční srovnání znečištění ovzduší vlivy dopravy (komplex zdrojů – doprava silniční, železniční, letecká)

	Rok	Množství emisí v t.rok ⁻¹
CO ₂	2004	749 598
	2005	769 358
CH ₄	2004	82
	2005	81
N ₂ O	2004	98
	2005	100
CO	2004	10 565
	2005	10 374
NO _x	2004	5 029
	2005	5 020
VOC	2004	2 359
	2005	2 142
SO ₂	2004	126
	2005	24
Pb	2004	0,10
	2005	0,05
PM	2004	298
	2005	309

Zdroj: CDV

Zlínský kraj patří ke krajům s malou délkou i nízkou hustotou silniční sítě (2 121 km, 0,535 km/km²). Naopak v produkci emisí vztažených na 1 km silniční sítě zaujímá kraj 3. místo. V porovnání s rokem 2004 vzrostly emise CO₂, N₂O a PM, ostatní sledované emise poklesly.

11. Činnost kraje v oblasti péče o životní prostředí

V další etapě realizace pilotního projektu na úseku odpadového hospodářství je ve spolupráci se společností EKO-KOM a.s. Praha realizována informační kampaň na podporu třídění využitelných složek komunálních odpadů. Celá kampaň byla rozdělena na tři části – celoplošné působení (regionální rádia, TV, tiskové konference), specifické působení (místní kabelové okruhy, články v místních zpravodajích, distribuce informačních letáků, instalace reklamních ploch na linkové autobusy) a přímé oslovení (barevné dny, setkání se starosty, školení a semináře učitelů).

Další významnější aktivity Zlínského kraje a krajského úřadu:

- Realizace projektu *Zdravý Zlínský kraj*
- Realizace *Koncepce EVVO Zlínského kraje* a schválení *Akčního plánu na léta 2005–2006*
- Monitorování subjektů v EVVO ve Zlínském kraji (za rok 2005)
- Realizace dílčích úkolů *Koncepce a strategie ochrany přírody a krajiny Zlínského kraje*
- Podpora pastervního chovu ovcí pro udržení krajinného rázu (dotace 1 mil. Kč)
- Příprava projektu z OPRLZ *Zelená pro Zlínský kraj*
- Zpracování dokumentu *Krajinný ráz Zlínského kraje*
- Příprava pro zpracování studie *Stanovení potřeb a limitů těžby nerostných surovin ve Zlínském kraji*
- Příprava podkladů pro zadání studie *Protierozních opatření ve Zlínském kraji*

12. Aktivity neziskového sektoru v oblasti ochrany životního prostředí

Významné uskutečněné akce Zlínského kraje

- Grantový program Zlínského kraje – Podprogram pro rozvoj EVVO
- XXX. ročník Mezinárodního festivalu filmů a setkání ochránců přírody TSTTT, listopad
- Uh.Hradiště – od ledna příprava programů 2005, výstav, organizační a odborné zajištění a realizace listopad 2005
- Seminář Ekologie a kultura – příprava, zajištění lektorů, realizace, Kroměříž, 20.4.2005
- Vydání 500 výtisků barevného kalendáře – výběr z dětských prací z výtvarné soutěže TSTTT
- II. veletrh výukových programů Zlínského kraje – 16.9.05 – praktická prezentace výukových programů EVVO pro školy, neziskové organizace střediska EV
- V. krajská konference k EVVO, Uherské Hradiště, 24.11.2006
- Dvouleté profesní vzdělávání dobrovolných pracovníků v EVVO – cyklus dvoudenních odborných seminářů
- Přípravné práce k projektu Zelená pro Zlínský kraj, schválení projektu v rámci II. Výzvy MŽP – Operační program Rozvoj lidských zdrojů, grantové schéma MŽP – podpora sítí středisek EV a ekologických poraden v kraji

Na dotacích vyplacených z krajského rozpočtu na podporu NNO v oblasti životního prostředí bylo vyplaceno 12 subjektům 705 836 Kč.

13. Prioritní problémy v ochraně životního prostředí

Nejvýznamnější problémy v ochraně životního prostředí v kraji:

1. Stav ovzduší v kraji a jeho vývoj

- snížení emisí benzo- a- pyrenu a pachových látek z provozu DEZA, a. s. Valašské Meziříčí
- výstavba silnic a dálnic mimo zastavěné území
- zvýšení účinnosti odsíření v Teplárně Otrokovice
- snížení druhotné prašnosti
- zlepšení stavu ovzduší zejména ve městech

2. Vody – znečištění podzemních a povrchových vod a jeho vývoj

- odstranění starých zátěží – sanace kontaminace vod
- snížení znečištění povrchových vod výstavbou a intenzifikací ČOV (např. zahájení a realizace projektu Čistá Bečva II, napojení kanalizace obce Tlumačov na ČOV Otrokovice, ap.)

3. Nejvýznamnější zátěže životního prostředí

- skládky zařazené mezi skládky s možným vlivem na okolí
- kontaminace půd a podzemních vod (vlivem starých zátěží)
- znečištění ovzduší a hlučnost z mobilních zdrojů

Vybrané ukazatele roku 2005 pro porovnání stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka		Kraj						
	HL. m. Praha	Středočeský	Jihočeský	Plzeňský	Karlovarský	Ústecký	Liberecký		
Rozloha	496,1	11 015	10 057,3	7 561,1	3 314,5	5 334,9	3 163,0		
Počet obyvatel	1 176 116	1 144 071	625 712	551 528	304 274	823 173	429 031		
Hustota obyvateľstva	2 307,8	103,9	62,2	73	92	154	136		
Emise ze stacionárních zdrojů celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃)	67,02	171,17	90,38	79,03	78,2	202,81	40,5		
z toho: – tuhé látky	36,8	11,62	5,08	5,79	2,32	6,48	2,79		
– SO ₂	2,68	26,79	11,65	12,56	16,7	72,78	4,3		
– NO _x	16,26	34,77	4,6	14,33	10,88	70,76	6,96		
– VOC	13,09	26,20	8,89	11,39	5,33	15,88	7,3		
Vyrobena pitná voda	112,5	43,3	60,9	62	78,2	78,4	74,8		
Podíl obyvatel zásobných vodou z veřejných vodovodů	99,5	82,4	90,6	81,02	98,2	95,7	88,1		
Ztráty vody ve vodovodní síti	25,8	21,4	21,0	15,8	15,2	24,8	28,6		
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	0	13,5	22,9	8,5	53,3	33,2	64,9		
Obyvatelé napojení na kanalizaci	99,2	63,9	84,3	77,4	91,6	81	68,4		
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	99,2	63,1	74,9	70,9	90,6	76,1	62,7		
Množství odpad. vod (prům. i komun.) vypuštěných:									
z toho: – do vod povrchových	112,1	62,8	100,69	95	111,1	78,6	92,1		
– do kanalizací	71,25	45,3	61,5	62,4	55,2	48,2	45,7		
Počet havarijních úniků závadných látek	71	64	5	2	10	14/15	6		
Zemědělská půda	12/42	61	49	51	38	52	44		
Stupeň zornění zem. půdy	73,4	83,2	64,6	68,9	45,4	66,9	48,9		
Velkoplošná chráněná území	1	7,9	19,7	15,6	17,9	26,3	30,5		
z toho: – národní parky	0	0	3,4	4,6	0	1,5	3,7		
– chráněné krajinné oblasti	1	7,9	16,3	11,1	17,9	24,8	26,9		
Lesní porosty	9,5	27,2	37,6	38,77	46,4	29,3	42,7		
Produkce odpadu celkem	3	2,6	2,7	5,1	2,8	2,8	1,68		
z toho: – nebezpečný odpad	0,16	0,17	0,25	0,2	0,05	0,03	0,16		

Vybrané ukazatele roku 2005 pro porovnání stavu životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky

Ukazatel	Jednotka		Kraj					
	Královéhradecký	Pardubický	Vysočina	Jihomoravský	Zlímský	Olomoucký	Moravskoslezský	
Rozloha	4 758,2	4 518,6	6 795,7	7 194,1	3 963,8	5 267	5 445	
Počet obyvatel	548 368	506 024	510 767	1 130 358	590 142	639 161	1 250 769	
Hustota obyvatelstva	115,2	112	75	91,25	149	121	230	
Emise ze stacionárních zdrojů celkem (TL, SO ₂ , NO _x , CO, VOC, NH ₃)	66,73	78,53	63,07	88,25	52,74	65,06	270,89	
z toho: – tuhé látky	2,87	4,4	5,99	5,51	3,42	4,58	8,96	
– SO ₂	8,63	16,47	4,10	4,81	7,8	7,21	30,1	
– NO _x	2,78	18,42	11,04	17,96	10,09	12,05	36,46	
– VOC	7,74	10,31	10,66	18,34	10,66	11,33	18,35	
Vyrobena pitná voda	66	63,8	52,5	62,2	56,8	81,2	74,03	
Podíl obyvatel zásobených vodou z veřejných vodovodů	90,8	96,2	90,1	93,6	88,2	87	96,4	
Ztráty vody ve vodovodní síti	24,0	15,5	17,1	19	19,8	19,9	15,6	
Chráněné oblasti přirozené akumulace vody	43,2	42,7	7,3	4	30,5	23,8	18,1	
Obyvatelé napojení na kanalizaci	74,3	68,1	83,4	83,1	80	73,5	75,9	
Obyvatelé napojení na kanalizaci s koncovou ČOV	65,5	63	67,9	76,6	68,2	67,4	66,06	
Množství odpad. vod (prům. i komun.) vypuštěných:								
z toho: – do vod povrchových	106,9	87,7	90,1	70,2	78,3	83,9	88,7	
– do kanalizací	47,8	41,7	47,2	46,2	51,3	45,2	60,76	
Počet havarijních úniků závadných látek	3	6	17	12	9	10	37	
Zemědělská půda	59	61	60,7	60	49	54	51	
Stupeň zornění zem. půdy	69,2	73,2	77,5	83,3	64,3	74,5	63,2	
Velkoplošná chráněná území	20,1	8,7	9	5,8	30,05	10,6	17,3	
z toho: – národní parky	5,2	0	0	0,9	0	0	0	
– chráněné krajinné oblasti	14,9	8,7	9	4,9	30,5	10,6	17,3	
Lesní porosty	30,2	28,9	29,8	27,4	38,9	34	34,2	
Produkce odpadů celkem	1,6	2,1	2,5	2,5	1,8	2,1	4,2	
z toho: – nebezpečný odpad	0,09	0,11	0,13	0,07	0,07	0,09	0,3	

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
v jednotlivých krajích České republiky v roce 2005

ZLÍNSKÝ KRAJ

Kontaktní místo:

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Kodaňská 10, 100 10 Praha 10,
www.cenia.cz, info@cenia.cz, 267 225 111

Krajský úřad Zlínského kraje

Třída Tomáše Bati 21, 761 90 Zlín,
www.kr-zlinsky.cz, podatelna@kr.zlinsky.cz, 475 657 111

Vytištěno na papíře vyrobeném bez použití chloru.

9 788072 112459 6